Fransa'da Patoloji

Dr. Muharrem Köksal*

Fransa Dışişleri Bakanlığının yabancı misafirleri kabul bölümünden Madam Thérèse - Anne de Langsdorff'un hazırladığı mükemmel bir programı uygulayarak Paris Üniversitesinin Tıp Fakülteleri Patoloji Enstitülerindeki incelemelerimden ve şimdiye kadar tanıyamadığıma hayıflandığım değerli Fransız Patolojistleri ile olan tanışma ve görüşmelerden çok yararlandığımı belirtmekten kıvanç duyuyorum. Genellikle sıcak bir ilgi ile karşılandığım enstitülerde kendimi, kendi evimde hissettiğimi söylersem fazla abartmış sayılmam.

Yazılarıyla tanıdığım Profesör Diebod'un çalıştığı Service Central d'Anatomie Pathologique, Notre - Dame katetrali yakınındaki Hotel - Dieu'de bulunmaktadır. Çok samimi bir kabul gördüğüm enstitüde Prof. Dieboldun Lenfo - retiküler doku patolojisi kolleksiyonlarını inceleme fırsatını buldum ve çok yararlandım. Prof Diebold'un iki gününü bana vermek, vakaları ve eğitim tarzları hakkında beni aydınlatmak suretiyle gösterdikleri lûtufkârlığa gerçekten minnettar kaldım. Bu enstitüde şahit olduğum bir tabloyu kısaca nakletmek isterim. Prof. Diebold'la görüşürken kendisini ziyarete gelen Champagne Tıp Fakültesi Patoloji Profesörü ile tanıştırıldım. Diebold bu zatı hocam diye takdim etmişti. Profesör de şu mukabelede bulundu ve «evet Diebold benim asistanımdı fakat şimdi o benim hocam oldu» dedi. Bazı vakalarını danışmak üzere gelmişti. Ne güzel bir tevazu örneği değilmi? Hotel - Dieu'den ayrılırken yüksek tavanlı koridorlardaki gravürler dikkatimi çekti. Bunları incelediğimde hemen hepsinde Napolyon'un hasta askerleri ziyaret sahneleri canlandırılıyor ve hepsinde Napolyon'un klasik pozu göze çarpıyordu.

Hôpital Necker Enfants - Malades de Profesör Nezloff da beni samimiyetle karşıladı. Küçük salonlarda yer alan rutin laboratuvar-

lardan başka, doku kültürü, immünofluaresans ünitleri v.s. ile potansiyel dolu küçük bir enstitü idi Nezloff'un çalıştığı yer. Kendisi Enstitünün darlığından şikâyetçi görülüyor fakat öte yandan da en iyi araştırmaların mutlaka geniş ve konforlu salonlara ihtiyaç göstermeyeceği de gözden kaçmıyordu. Prof. Nezloff'un kendi mesai arkadaşları ile yaptığı haftalık toplantıda hazır bulunmak şansına da ulaştım. Burada bazı vakaların, otopsilerin tartışılmasında kullanılan yöntem çok enteresandı. Profesör hem vakalar hakkında daha geniş bilgi alıyor hem de arkadaşlarına gerekli uyarılarda bulunarak bir kontrol da sağlıyordu.

Paris Üniversitesinin Cochin hastanesindeki Patoloji Enstitüsü direktörü tipik Fransız ve babacan Profesör Abelanet beni ve mihmandarımı candan bir nezaketle karşıladı. Elindeki koca bir deste anahtarla bir kısım kapalı koridor ve salonları açıyor ve modern bir patoloji enstitüsünü gezdiriyordu. Yepyeni olan bu büyük enstitüde radyoizotop almış olan vakalara yapılacak otopsiler için duvarları kurşun kaplı ayrı bir salonun varlığını da kaydedersem bu müessesenin ne denli modern ve dörtbaşı mamur olduğunu ifadeye yeter sanırım. Bu enstitüde özellikle kemik patolojisi seksiyonunda çalıştığım 2 gün içinde, iki bilimsel toplantıya katılmak fırsatını da buldum. Bunlardan biri ortopedi vakalarının takdim ve tartışması, diğeri de radyoterapi paneli mahiyetinde idi.

Malign lenfoma konusunda ün yapmış Profesör Agregé Dr. Chelloul' çalıştığı Saint - Louis hastanesindeki Patoloji laboratuvarı Cochin hastanesindeki ile kıyas kabul etmeyecek derecede mütevaziydi. Kuşkusuz preparatlar aynı nitelikte hazırlanmış, raporlar aynı mükemmellikte idi. Büyük babasının Türkiyeden geldiğini söyleyen sempatik doktor Chelloul türkten ziyade bir kuzey Afrikalıya benziyordu esasta. Onun Türkiye dediği Osmanlı İmparatorluğu idi herhalde.

Paris'in güneyindeki Villejuif de Gustave - Roussy Anatomo Patoloji enstitüsünü ziyaretten de çok yararlandım. Profesör Agregé Jerard Marchand'ın direktörü bulunduğu bu enstitüdeki cerrahi patoloji bölümünün Amerikan metotlarını benimsemiş olması gözden kaçmıyordu. Bu gözlemimi kendileri belki kabul etmezler ama ben bu izlenimi aldım.

Jineko - patoloji alanında ün yapmış Profesör J. de Brux'de beni Institut de Pathologie isimli kendi özel laboratuvarında kabul etti. Bu enstitüde her türlü modern araçların kullanıldığını, yardımcı patolojisilerin çalıştığını ayrıca 80 teknik elemanın iş gördüğünü

ifade edersem, burasının iş hacmi gözönüne getirilebilir sanırım. Burada özellikle plasentanın inceden inceye gözden geçirildiğini gördüm.Çok samimi babacan bir Parisien dir Prof. de Brux. Bana hediye ettiği plasenta patolojisi kitabını bir hatıra olarak saklıyorum.

Panteon yakınındaki Pondation Curie Institut du Radium'u ziyaret benim için ayrı bir kazanç oldu. Çok modern, her türlü kanser tedavisinin uygulandığı bu müessesenin de diğer hastane ve enstitüler gibi pırıl pırıl çok temiz tutulduğunu belirtmeden geçemeyeceğim. Direktör Prof. Dr. R. Calle'nin ve özellikle Patoloji laboratuvarı şefi Dr. A. Mazabraud'un gösterdikleri yakın ilgiden ötürü gerçekten pek çok duygulandım. Genis bir tümör materyelini inceleyen bu laboratuvarda Dr. Mazabraud'u daha ziyade kemik patolojisi ile ilgili buldum. Mükemmel koleksiyonunu incelemek fırsatını verdiği için kendisine şükran borcluyum. Bu modern müessesenin en enteresan köşesi «Curie» ler için hazırlanan müze idi. Radyumun keşfinde yararlanılan, bana basit gibi gözüken cihazları ve Curie'lere ait portreleri seyretmek ayrı bir duygu yaratıyordu insanda.

Fondation Bergonié'yi ziyaret için bindiğim sürali trende hemen hiç sarsılmıyor ve kendimi adeta uçakta hissediyordum. Ticari önemini kısmen kaybettiği söylenen Bordeaux'ya vardığımda bir gariplik hissettiğimi söylersem abartmış sayılmam. Parisin çok canlı ve gürültülü atmosferinden ayrılıp başka bir şehre gidilince duyulacak bir histir bu bence. Şehrin bir kenarında kurulan Fondation Bergonié Villejuif gibi özellikle kanserli hastaların tedavi gördüğü bir müessesedir. Patoloji Bölümü şefi Prof. Agregé Dr. Meugé'nin çok nazik ve samimi kabulünü herhalde hiç unutamayacağım. Burada da malign lenfomalar ve kemik iliği patolojisi ile meşgul oldum ve mükemmel kolleksiyonları incelemek fırsatını buldum. Paris Üniversitesinde olduğu gibi burada da malign lenfomaların özel bir tarzda ele alındığını çeşitli boyama metotlarının kullanıldığını ve her vakanın immünolojik yönden de incelendiğini gördüm ki bunlar günümüzün kaçınılmaz yöntemleri olmuştur. Bordeaux Üniversitesi Tıp Fakültesinin yeni inşa edilen sitesini görme şansına da ulaştım. Bu modern sitenin özellikle dikkatimi çeken yönü her türlü araçlarla donatılmış çok geniş bir konferans salonu oldu.

Fransız patolojisinin çağın icablarına tamamiyle ayak uyduran kuvvetli bir müessese olduğu kanısına vardım. Her patoloji enstitüsünde bir veya daha fazla sayıda elektron mikroskopu laboratu-

vari bulunmakta, hemen hepsinde immunofluoresans, histo - kimya ve doku kültürü metotları uygulanmakta ve önemli araştırmalar yapılmaktadır. Fransadaki patoloji öğretim ve eğitiminin bir olaganüstülük taşımadığını söylersem garipsenmesin. Bir süre önce Paris üniversitesinde yalnız bir tıp fakültesi varmış ve bu bütün Paris yüzeyine dağıtılmış bir haldeymiş. Halen aynı Üniversiteye bağlı 10 ayrı Tıp Faültesi mevcut. Bunlardan her biri Paris'in bir semtinde yerleşmiş durumda. Patoloji ve klinik derslerinde konuların koordine olarak programlanmasına önem veriliyor. Öğrencilere otopsi yaptırılmıyor. Patoloji pratikleri gruplar halinde sağlanabiliyor.

Göze çarpan diğer bir husus bugün Fransada öğrenciler için hazırlanmış dörtbaşımamur bir patoloji ders kitabının bulunmayışı. Bu konuda görüştüğüm Prof. Diebold da bu eksikliğe üzülüyordu. Öğrenciye ciltlenmiş olarak verilen özet teksirlerin bulunduğunu fakat bunların da yeterli olmadığını söylüyordu. Bunda Fransızcanın dünya dili olma niteliğini çoktan yitirmiş olmasının bir payı olsa gerektir.